

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Sžo/15/2013
Identifikačné číslo spisu:	1012200468
Dátum vydania rozhodnutia:	30.09.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Ida Hanzelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:1012200468.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Idy Hanzelovej a členov senátu JUDr. Jarmily Urbancovej a JUDr. Gabriely Gerdovej, v právnej veci žalobcu: Borsodi Tranzit Foglalkoztatási Közhaszni Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság, so sídlom 3600 Ózd, Jászi. O. u. 3, Maďarsko, zast.: JUDr. Ladislavom Csákóom, advokátom, so sídlom advokátskej kancelárie Hviezdoslavova č. 4, Rožňava, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8 a 10, 813 63 Bratislava 1, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 11276-2/2012-BA zo dňa 24.01.2012, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo dňa 21. novembra 2012, č. k. 15S/46/2012-37, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 15S/46/2012-37 z 21. novembra 2012 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného č. 11276-2/2012-BA z 24.1.2012 z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

Žalobcovi náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Rozsudkom krajského súdu bola zamietnutá žaloba, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania a zrušenia rozhodnutia žalovaného, ktorým v nepatrnej časti zmenil prvostupňové rozhodnutie a v prevyšujúcej časti zamietol odvolanie a potvrdil rozhodnutie SP - pobočka Topoľčany č. 32062-18/2011-TO z 11.08.2011, ktorým bolo rozhodnuté o vzniku povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti (ďalej len „povinného poistenia“) W. X. dňa 18.06.2007.

Podľa rozsudku krajského súdu z administratívneho spisu žalovaného súd zistil, že vydaniu rozhodnutia predchádzala písomná žiadosť o pomoc z Maďarska, konkrétne - Národný fond zdravotného poistenia - Odbor pre medzinárodné záležitosti a európsku integráciu zo dňa 30.11.2009 (ďalej len OEP Maďarsko) vo veci poistného vzťahu dočasných pracovníkov na Slovensku prijatých žalobcom ako personálnou agentúrou so sídlom v Maďarsku, s cieľom poskytnúť ich slovenskej spoločnosti VALSABBIA SLOVAKIA s.r.o. Bánovce nad Bebravou. Podľa OEP Maďarsko by títo pracovníci mali podliehať

slovenskej legislatíve podľa čl. 13 nariadenia Rady EHS č. 1408/71. V dôsledku toho bol poistný vzťah týchto pracovníkov v MR pozastavený. Prílohou tohto listu bol menný zoznam osôb, ktorí naozaj pracovali na území SR. Jednou z týchto osôb bol i tento zamestnanec žalobcu. Z ďalšieho listu OEP Maďarsko zo dňa 04.03.2010 vyplýva, že poistný vzťah týchto pracovníkov v Maďarsku je anulovaný a zamestnanie má byť hlásené inštitúciám sociálneho zabezpečenia Slovenska. Následne Sociálna poisťovňa, pobočka Topoľčany vykonala v spoločnosti VALSABBIA SLOVAKIA s.r.o. Bánovce nad Bebravou kontrolu odvodu poistného, pričom zistila, že pridelení zamestnanci žalobcu, medzi nimi i p. X. W. nie sú prihlásení v systéme Sociálnej poisťovne. Zamestnanci boli pridelení do spoločnosti VALSABBIA SLOVAKIA s.r.o. od roku 2007 na základe zmluvy o dočasnom pridelení pracovníkov zo dňa 14.05.2007, 15.12.2007 a 28.12.2009, uzavretej medzi žalobcom a spoločnosťou VALSABBIA SLOVAKIA s.r.o. Bánovce nad Bebravou. Z týchto zmlúv okrem iného vyplýva, že počas doby dočasného pridelenia, právo začať a ukončiť zamestnanie personálu, prináleží žalobcovi, ktorý je povinný platiť personálu mzdy, dodatočné náklady a zariadiť pre nich potrebné lekárske prehliadky. Za pridelených pracovníkov, ktorí boli zamestnaní v sídle užívateľského zamestnávateľa na Slovensku, zaplatí táto spoločnosť žalobcovi poplatok za dočasné pridelenie. Z vykonanej kontroly odvodu poistného prvostupňový správny orgán zistil, že p. X. W. vykonával na území SR (v spoločnosti VALSABBIA SLOVAKIA s.r.o.) práce (činnosť) od 18.06.2007 do 11.02.2009. Napadnutým rozhodnutím preto žalovaný rozhodol, že menovanému vzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti dňa 18.06.2007. Žalobca však na rozdiel od žalovaného zastáva právny názor, že vzhľadom na čl. 14/1a nariadenia rady EHS a predpokladané trvanie práce, ktoré v skutočnosti neprekročilo 12 mesiacov, menovanému na území SR nevznikla odvodová povinnosť podľa legislatívy SR.

O trovách konania rozhodol súd podľa § 250k ods. 1 OSP tak, že žalobcovi, ktorý v konaní nemal úspech, ich náhradu nepriznal.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca odvolanie v ktorom dôvodil v zásade zhodne s obsahom žaloby, namietajúc skutkové a právne dôvody rozhodnutia o vzniku povinného poistenia, ktoré sú účastníkom známe.

Žalovaný žiadal prvostupňový rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“), ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 OSP), preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní, oboznámil sa s predloženou spisovou dokumentáciou a po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spojení s ust. § 250ja ods. 1 O.s.p. odvolanie prípustné, vo veci v zmysle dôvodov uvedených v § 250ja ods. 2 O.s.p. nenariadil pojednávanie a po neverejnej porade senátu jednomyselne (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z.) dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné. Odvolací súd napadnuté rozhodnutie žalovaného podľa § 250ja ods. 3 vety prvej zmenil a rozhodnutie žalovaného z dôvodov podľa § 250j ods. 2 písm.c), d) a e) O.s.p. pre nedostatočne zistený skutkový stav, nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok dôvodov a vady konania, ktoré samé osebe mohli mať vplyv na zákonnosť rozhodnutia zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

Podľa § 177 zák.č. 461/2003 Z.z. na konanie vo veciach sociálneho poistenia a vo veciach starobného dôchodkového sporenia v rozsahu upravenom týmto zákonom sú vecne príslušné organizačné zložky Sociálnej poisťovne (pobočky a ústredie). Do vecnej príslušnosti pobočky podľa § 178 ods. 1 písm. a) bodu 1. patrí rozhodovať v prvom stupni o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch. O opravnom prostriedku proti takému rozhodnutiu rozhoduje ústredie (§ 179 ods. 1 písm.b)).

Samostatným rozhodnutím č. 32062-18/2011-TO z 11.08.2011 bolo pobočkou žalovaného rozhodnuté o tom, že „pánovi X. W., občanovi Maďarskej republiky, nar. XX.XX.XXXX (ďalej len K.T.), „vzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti dňa 18.06.2007 “. Žalovaný predmetné rozhodnutie v zásade potvrdil rozhodnutím z 24.01.2012.

Podľa názoru odvolacieho súdu krajský súd pri preskúšaní rozhodnutia žalovaného vychádzal v zásade zo skutkových záverov žalovaného, hoci sa žalovaný nezaoberal všetkými skutočnosťami, ktoré vyšli v konaní najavo, a vyplývajú aj zo samotného spisového materiálu, a na ktoré poukazoval aj žalobca.

Z administratívneho spisu žalovaného nepochybne vyplýva, že listom z 30.11.2009 oznámila inštitúcia Maďarskej republiky - čl. 16 spisu- Národný fond zdravotného poistenia (Országos Egészségbiztosítási Pénztár - ďalej len „OEP“), že personálna agentúra so sídlom v Maďarsku, ktorá tam nevykonáva žiadnu významnú činnosť, prijala pracovné sily v Maďarsku s cieľom poskytnúť ich slovenskej spoločnosti (VALSABBIA Slovakia s.r.o.). Hoci prihlásila svojich „vyslaných“ pracovníkov do maďarského sociálneho zabezpečenia, kompetentný regionálny fond zdravotného poistenia usúdil, že tieto osoby by mali podliehať slovenskej legislatíve podľa čl. 13 nariadenia (EHS) 1408/71. V dôsledku toho bol poistný vzťah pracovníkov uvedených v zozname pozastavený, nakoľko sa odvolali voči rozhodnutiu regionálneho fondu. V prílohe bol zaslaný zoznam osôb prijatých uvedenou spoločnosťou, ktorí pracovali na území SR. Pod por. 4 zoznamu je tiež uvedený W. X. s adresou XXXX V. XX.

Z uvedeného vyplýva, že adresa zamestnanca, ktorému mal vzniknúť poistný vzťah na území SR 18.06.2007, nebola bez pochybností neznáma. Prvostupňový orgán však ustanovil W. X. na ochranu jeho práv opatrovníka, z dôvodu, že jeho pobyt nie je známy, a procesné úkony vo veci povinného poistenia oznamoval verejnou vyhláškou. Odvolací orgán uvedenú vadu konania neodstránil. Odvolací súd považuje za podstatnú vadu konania, ak s osobou, ktorej sa rozhodnutie bezprostredne týka, príslušné orgány žalovaného priamo nekonali, pričom uvedené pochybenie nevytkol ani prvostupňový súd.

Z preambule Nariadenia č. 1408/71 nepochybne vyplýva, že účelom vytvorenia koordinujúceho systému sociálneho zabezpečenia v európskych spoločenstvách je vyhnúť sa dvojitému sociálnemu poisteniu jednotlivca (viď odsek 7 preambule) a vylúčiť tak negatívne dôsledky prejavujúce sa v duplicitnej výplate rôznych dôchodkových dávok (viď odsek 12 preambule), resp. v nezapočítaní všetkých dôb, ktoré zohľadňujú právne predpisy jednotlivých členských štátov pri posudzovaní nároku na nadobudnutie a zachovanie nároku na dávky a ich výpočet (viď odsek 10 preambuly).

Preto sa mala žalovaná podľa názoru odvolacieho súdu “ex offio“ zaoberať aj preverením, či žalobca neodvádzal poistné platby nositeľovi poistenia v Maďarsku, t. j. v krajine svojho domicilu, čo tvrdil aj v podanej žalobe, a už táto skutočnosť mohla byť dôvodom pre iné skutkové závery a následne aj pre právne hodnotenie veci, ktoré sa javí ako predčasné. V tomto smere žalovaný nevykonával žiadne dokazovanie.

S uvedeným záverom súvisí aj vyriešenie otázky, či OEP (orgán vymedzený všeobecne žalovanou na str. 6 rozhodnutia o odvolaní, je orgánom sociálneho poistenia v takom rozsahu, ako to predpokladá slovenská úprava, t. j. či zabezpečuje povinné nemocenské a dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti poistenej osoby. Z listu uvedenej maďarskej organizácie (OEP) na prvý pohľad pre Najvyšší súd vyplývajú pochybnosti, vzhľadom na jej pomenovanie, t. j. že ide iba, resp. najmä o orgán zdravotného poistenia (viď anglický text „National Health Insurance Fund“ uvedený v záhlaví listu v prílohe č. 16 administratívneho spisu). Keďže žalovaná neodôvodnila svoje úvahy, ktoré ju viedli k hodnoteniu maďarskej organizácie, že ide o: „orgán sociálneho zabezpečenia v Maďarskej republike“ (viď druhá veta na str. 6 napadnutého rozhodnutia), je možné považovať jej rozhodnutie za nepreskúmateľné.

Najvyšší súd nemá právomoc hodnotiť spor žalobcu a žalovaného, či rozhodnutie maďarského súdu malo vyvolať nejaké účinky na území Slovenskej republiky v prejednávanej veci. Z rozsudku maďarského súdu z 21.04.2011 však nepochybne vyplýva skutkové zistenie, že súd zrušil platnosť uznesenia orgánu OEP, ktorým boli vymazané spätne od začiatku roka 2007 poistné vzťahy 39 pracovníkov, ktorých žalobca „vypožičal“ na Slovensko. Na predmetnom rozsudku je prezentačná pečiatka SP - pobočky v Topoľčanoch z 28.09.2011. Podľa čl. 30 administratívneho spisu OEP oznámilo žalovanému e-mailom, že podľa rozsudku maďarského súdu „poistné pomery zamestnancov

žalobcu neboli zrušené a sú naďalej platné“ (preklad žalovaného), avšak „rozhodnutie súdu nezaväzuje OEP na vystavenie formulárov E 101.“ Z uvedeného podľa názoru odvolacieho súdu vyplýva, že v predmetnom konaní sa mal žalovaný zaoberať otázkou, či zachovanie poistného vzťahu v Maďarsku sa týka aj osoby W. X. (odvolací súd už poukázal na to, že žalovaný s menovaným nekonal). Pokiaľ v tomto smere žalovaný dokazovanie nevykonával, nezistil dostatočne skutkový stav pre posúdenie veci a právne závery o vzniku poistenia menovaného v SR sú predčasné.

Z týchto dôvodov odvolací súd podľa § 250ja ods. 3 vety prvej OSP prvostupňový rozsudok zmenil a rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Podľa § 250k ods. 1 OSP žalobcovi patrí náhrada trov konania, ktorú vyčísľil ako trovy právneho zastúpenia v odvolacom konaní na sumu 161,76 Eur a ktorá mu bola priznaná. Trovy právneho zastúpenia v prvostupňovom konaní nevyčísľil, preto ich náhradu súd podľa § 151 ods. 2 nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.